

۲۰۰۷۹۲۵

ویرایش دوم

مدیریت رفتار کودک

مبتهی بر ماسداسی رفتار

مؤلف:

قدرت عابدى

(مدرس دانشگاه فرهنگیان و پیام نور)

سرشناسه	: عابدی، قدرت، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت رفتار کودک مبتنی بر مهندسی رفتار / مولف قدرت عابدی.
وضعیت ویراست	: [ویراست ۲].
مشخصات نشر	: کرج: شفقت، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۸ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۲۲۰۰۰۰ ریال: 1-2-95036-622-978
جمعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: کودکان -- روان شناسی
موضوع	: Child psychology
موضوع	: والدین و کودک-- جنبه های روان شناسی
موضوع	: Parent and Child -- Psychological aspect
رده بندی کنگره	: ۱۳۷۲۶۷۰۱۳م۴ع/۱
رده بندی دیویی	: ۱۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۸۸۹۱

مدیریت رفتار کودکان مبتنی بر مهندسی رفتار

تألیف: قدرت عابدی

انتشارات شفقت

طراح جلد: بهزاد جانمحمدی

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

چاپ اول: ۱۳۹۷

شابک: ۱-۲-۹۵۰۳۶-۶۲۲-۹۷۸

نمابر: ۰۲۶-۳۴۲۴۳۷۳۷

تلفن همراه: ۰۹۱۲۵۶۰۳۴۶۳

ایمیل: Shafagat.pub@gmail.com

۵	پیشگفتار
۹	مقدمه

بخش اول : نحوه‌ی شکل‌گیری رفتارهای نامطلوب

۱۵	فصل اول: رفتارهای نامطلوب ناشی از یادگیری مشاهده‌ای
۱۵	مقدمه
۱۶	رفتار نامطلوب و انواع آن
۱۸	یادگیری مشاهده‌ای
۲۳	فصل دوم: رفتارهای نامطلوب ناشی از یادگیری شرطی
۲۳	مقدمه
۲۴	یادگیری مبتنی بر شرطی سازی
۲۴	شرطی سازی کلاسیک
۲۷	شرطی سازی کنش گر
۳۵	فصل سوم: رفتارهای نامطلوب ناشی از باورهای نادرست
۳۵	مقدمه
۳۶	نظریه‌ی شناختی

بخش دوم: شیوه‌های تغییر و اصلاح رفتار نامطلوب

۴۵	فصل چهارم: شیوه‌های تغییر رفتار مبتنی بر یادگیری مشاهده‌ای
۴۵	مقدمه
۴۸	سرمشق‌دهی
۵۵	فصل پنجم: شیوه‌های نیرومندسازی و افزایش رفتارهای مطلوب
۵۵	مقدمه
۵۸	تقویت افتراقی
۷۰	برنامه‌های تقویت
۷۰	تقویت پیاپی
۷۱	تقویت متناوب
۷۷	اصل پریماک

۷۹	قرارداد رفتاری
۸۱	فصل ششم: شیوه‌های کاهش و حذف رفتارهای نامطلوب
۸۱	مقدمه
۸۲	روش‌های مثبت کاهش رفتار
۸۲	برنامه‌های تقویت مثبت
۸۹	روش‌های منفی کاهش رفتار
۹۱	شیوه‌های تنبیه منفی
۱۱۲	شیوه‌های تنبیه مثبت

بخش سوم: شیوه‌های تغییر و اصلاح رفتارهای شناختی

۱۲۹	فصل هفتم: راهبردهای شناختی تغییر رفتار
۱۲۹	مقدمه
۱۳۰	مدیریت رفتار شناختی کودک و جوان
۱۳۳	شیوه‌های جلوگیری از ایجاد و تقویت رفتارهای شناختی ناکارآمد
۱۴۰	شیوه‌های ایجاد و تقویت رفتارهای شناختی کارآمد
۱۴۷	روش‌های شناخت درمانی
۱۵۵	فصل هشتم: مهارت‌آموزی و آموزش خودگردانی
۱۵۵	مقدمه
۱۵۶	مهارت‌آموزی
۱۵۶	مهارت جرأت‌مندی
۱۵۹	مهارت برقراری ارتباط مؤثر
۱۶۱	مهارت مدیریت زمان
۱۶۵	مهارت مقابله با شکست
۱۶۷	آموزش خودگردانی
۱۶۸	راهبردهای آموزش خودگردانی
۱۷۵	منابع و مآخذ

مقدمه

چرا کودک من لجباز است؟ چرا کودک من برای نوشتن تکالیف درسی اش تنبلی می‌کند؟ چرا فرزند من پرخاشگر و بددهن است؟ چرا کودک من به حرف والدین خود گوش نمی‌دهد؟ چرا از دندان گریه‌های مکرر و نابه‌جا می‌کند؟ و بسیاری از چراهای دیگر، سؤالاتی هستند که از طرف اغلب والدین مطرح می‌شوند. در این کتاب سعی شده است به چنین سؤالاتی پاسخ روشن و علمی داده شده و برای تغییر و اصلاح این قبیل رفتارها رهنمودهای کاربردی^۱ و عملی ارائه شود.

از آنجایی که در علوم رفتاری؛ به ویژه روان‌شناسی، رویکردهای گوناگونی وجود دارد که هر یک از منظر خاصی به مسایل و رفتار انسان می‌نگرند و تبیین‌های خاص خود را دارند، در حوزه روان‌شناسی برای یکپارچه‌سازی این تبیین‌های مختلفی ارائه می‌شود. فنون و راهبردهای ارائه شده در این کتاب با تمرکز بر رویکردهای رفتاری^۲ و شناختی-رفتاری^۳ در روان‌شناسی ارائه شده‌اند. نتایج پژوهش‌های فراوان، کارآمدی و اثربخشی^۴ این راهبردها را در تغییر و اصلاح رفتارهای نامطلوب نشان داده‌اند.

^۱ - practical strategies

^۲ - behavioral

^۳ - cognitive-behavioral

^۴ - effectiveness

روشن است که رفتارهایی نظیر لجبازی، تنبلی در نوشتن تکالیف درسی و سایر رفتارهای نامطلوب، بیشتر از آن که به وراثت^۱ یا عوامل زیستی^۲ مربوط شوند، حاصل یادگیری^۳ و عوامل محیطی^۴ هستند. به عبارت دیگر، با وجود این که برخی از رفتارها ممکن است به وراثت و عوامل زیستی مربوط شوند، بسیاری از رفتارهای نامطلوب کودکان، نظیر رفتارهای مذکور، هنگام تولد وجود نداشته‌اند. هیچ خودی لجباز، تنبل یا بددهن و ... متولد نمی‌شود و بیشتر این رفتارها پس از تولد و در محیط^۵ آنگرفته می‌شوند. اثر حاضر با این هدف نگاشته شده است که راه‌های یادگیری رفتارهای نامطلوب و شیوه‌های تغییر و اصلاح آن‌ها را به والدین یا سایر افراد درگیر با کودکان نشان دهد.

در این کتاب، از تمرین‌ها و فنون یادگیری، نظیر شرطی‌سازی کلاسیک^۶ (پاولف، ۱۹۰۴)، شرطی‌سازی کنش‌گر یا عامل^۷ (اسکینر، ۱۹۵۳)، یادگیری اجتماعی^۸ (آلبرت بندورا، ۱۹۸۶)، آیه‌ی شناختی^۸ (بک، ۱۹۷۶، ۱۹۶۷) و سایر نظریه‌های یادگیری استفاده شده است. برای درک بهتر مطالب و همچنین فهم آسان برخی از اصطلاحات تخصصی به کار رفته در این کتاب، مثال‌های روشنی ارائه شده است که حتی به والدین کم‌سواد نیز کمک می‌کند تا بتوانند مطالب را به راحتی درک کنند.

^۱ - Heredity

^۲ - biological factors

^۳ - learning

^۴ - Environmental factors

^۵ - classical conditioning

^۶ - operant conditioning

^۷ - social learning

^۸ - cognitive theory

به کار بستن صحیح راهبردهای ارایه شده در این کتاب به پشتکار و تمرین نیاز دارد. همچنین، اجرای موفقیت آمیز این راهبردها در اغلب موارد بدون هماهنگی پدر و مادر امکان‌ناپذیر است. دانشمندان علوم تربیتی در مطالعات خود به این نتیجه رسیده‌اند که حتی یک روش تربیتی غلط اگر با هماهنگی پدر و مادر اجرا شود، بهتر و مؤثرتر از دو روش تربیتی درست است که توسط هریک از پدر و مادر به صورت جداگانه اجرا می‌شود. با این حال، گاهی پیش می‌آید که پدر و مادر در خصوص نحوه برخورد با بچگی از رفتارهای کودک اختلاف نظر داشته باشند. این امر اجتناب‌ناپذیر است. اما بهتر است والدین اجازه ندهند که کودک متوجه این موضوع شود. آنان باید در غایب کودک به حل و فصل این مسأله پرداخته و در صورت ادامه‌ی تعارض از یک روان‌شناس یا مشاور کمک بگیرند.

به خوانندگان محترم توصیه می‌شود که مطالب را همراه با مثال‌های ارایه شده با دقت بخوانند؛ سپس فنون و راهبردهای پیشنهادی با رفتار ناسازگار مورد نظر را انتخاب کرده و با پشتکار اجرا نمایند. چنانچه فنون و راهبردهای به کار گرفته شده مؤثر واقع نشوند یا والدین نتوانستند آن‌ها را به طور دقیق و آموخته‌کار ببندند، بهتر است به روان‌شناس یا مشاور مجرب مراجعه نمایند.